

Obsah

O autorovi	11
Úvodní slovo autora	13
1 Úvod do derivátů	17
1.1 Hnací síly rozvoje derivátů	17
✶ 1.2 Definice derivátů	24
1.2.1 Definice derivátů podle US GAAP	24
1.2.2 Definice derivátů podle IAS	31
1.2.3 Definice derivátů podle českých účetních postupů	35
1.2.4 Další definice derivátů v české legislativě	37
1.2.5 Běžné koupě a běžné prodeje	38
1.2.6 Maržové obchody	40
1.2.7 Vložené deriváty	43
1.2.8 Definice derivátů a řízení rizik	44
✶ 1.3 Druhy derivátů	45
1.4 Kategorie derivátů	54
1.4.1 Pojem finančního, komoditního a podkladového nástroje	55
1.4.2 Definice pozice	56
1.4.3 Souvislost měření a řízení rizik a účetnictví	59
✶ 1.4.4 Definice kategorií derivátů	60
1.4.5 Odlišnost úvěrových derivátů od záruk a pojišťovacích kontraktů	65
1.5 Deriváty podle účelu sjednání	68
1.5.1 Deriváty tvorby trhu	70
1.5.2 Deriváty zajišťovací	77
1.5.3 Deriváty spekulativní	89
1.5.4 Deriváty jako forma odměny	90
1.5.5 Deriváty podvodné	91
1.5.6 Arbitražéři	94
1.5.7 Doprovodné osoby	95
1.6 Užitečnost derivátů	95
2 Vývoj a rizika derivátů	97
2.1 Původní příčiny vzniku	97
2.2 Historie derivátů	99
2.2.1 Chicagské derivátové burzy	100
2.2.2 Další vývoj	104

2.3	Vývoj derivátů ve světě	105
2.3.1	Jmenovitá a reálná hodnota	106
2.3.2	Vývoj burzovních derivátů	107
2.3.3	OTC deriváty	114
2.4	Vývoj derivátů v České republice	119
2.4.1	Jmenovité a reálné hodnoty	120
X 2.4.2	Obrat na měnovém derivátovém a měnovém spotovém trhu	127
2.5	Rizika a regulace derivátů	130
2.5.1	Druhy finančních rizik	132
2.5.2	Měření úvěrových a tržních rizik standardní metodou	142
2.6	Vstup na derivátový trh	165
2.6.1	Zahájení obchodování s deriváty	165
2.6.2	Dohled nad procesem řízení rizik	166
2.6.3	Nezávislé oddělení řízení rizik	168
2.6.4	Vnitřní audit	169
2.6.5	Deriváty a hrubý domácí produkt	170
2.7	Kontrola derivátů regulátory	172
3	Pevné termínové kontrakty	177
3.1	Podstata forwardů	177
3.2	Podstata futures	185
3.2.1	Základní znaky futures	185
3.2.2	Rozdíly mezi forwardy a futures	188
3.2.3	Standardizace kontraktů	192
3.2.4	Derivátové burzy	195
3.2.5	Regulace derivátových burz	198
3.3	Clearingové centrum	204
3.3.1	Požadavky na clearingové členy	205
3.3.2	Podstata dodatečné a variační marže	206
3.3.3	Maržování futures	218
3.3.4	Maržování běžných opcí	219
3.3.5	Maržování opcí na futures	222
3.3.6	Křížové (rozpěťové) maržování	225
3.3.7	Clearingové centrum BOTCC	237
3.3.8	Počet otevřených kontraktů	245
3.3.9	Likvidace futures	247
3.4	Ceny futures	253
3.4.1	Kotace cen futures	254
3.4.2	Báze a rozpětí	261
3.4.3	Faktory ovlivňující ceny futures	264
3.4.4	Model nákladů přenosu na dokonalých trzích	272
3.4.5	Model nákladů přenosu na nedokonalých trzích	279

3.4.6	Model nákladů přenosu na skutečných trzích	286
3.4.7	Contango, backwardace a výnos příležitosti	290
3.4.8	Teorie očekávání	292
3.4.9	Ceny futures a averze vůči riziku	294
3.4.10	Ceny futures a ceny forwardů	298
3.5	Použití trhů futures ke stanovení cen	301
3.5.1	Potřeba informace	302
3.5.2	Přesnost odhadu	302
3.5.3	Porovnání s jinými metodami odhadu	303
3.6	Použití trhů futures ke spekulaci	303
3.6.1	Skalpovači	304
3.6.2	Denní obchodníci	304
3.6.3	Poziční obchodníci	305
3.6.4	Pákový mechanismus	308
3.7	Použití trhů futures k zajišťování	310
3.7.1	Dlouhé zajištění	312
3.7.2	Krátké zajištění	315
3.7.3	Báze a zajišťování	316
3.7.4	Zajišťovatelé potřebují spekulanty	324
3.7.5	Mezitrhové zajišťování	325
3.7.6	Zajišťování s minimalizací rizika	325
3.7.7	Rolování futures	330
3.8	Podstata swapů	331
4	Klasické opce	337
4.1	Podstata	337
4.2	Terminologie	341
4.3	Kotace	344
4.4	Oceňování	350
4.4.1	Oceňování kupních opcí těsně před splatností	351
4.4.2	Cena kupní opce s nulovou realizační cenou a nekonečnou splatností	354
4.4.3	Zisk a ztráta opce těsně před splatností	356
4.4.4	Vztahy mezi cenami kupních opcí s různými realizačními cenami	358
4.4.5	Vztahy mezi cenami kupních opcí s různými splatnostmi	363
4.4.6	Cena kupní opce a úrokové míry	366
4.4.7	Ceny kupních opcí a rizikovitost akcií	369
4.4.8	Kupní opce jako pojištění výnosu	370
4.4.9	Black-Scholesův model oceňování kupní opce	371
4.4.10	Hodnota prodejních opcí	377
4.4.11	Historická volatilita	379
4.4.12	Implicitní volatilita	381
4.4.13	Pákový spekulací efekt	383

4.5	Opce na futures	383
4.6	Dynamické zajišťování	389
4.6.1	Zajištění pevnými a opčními termínovými operacemi	390
4.6.2	Podstata dynamického zajišťování	394
4.6.3	Dopad do výkazu zisku a ztráty	401
4.6.4	Delta ekvivalent	403
4.6.5	Efektivita zajištění	409
4.7	Kombinace opcí	410
5	Legislativa derivátů	421
5.1	Platnost derivátů	422
5.2	Standardizace derivátové dokumentace	430
5.2.1	Standardizace právní dokumentace	430
5.2.2	Struktura standardní dokumentace	435
5.2.3	Konfirmace	436
5.2.4	Struktura rámcové smlouvy	438
5.2.5	Příloha k rámcové smlouvě	445
5.3	Uzavírací započtení	447
5.3.1	Podstata uzavíracího započtení	449
5.3.2	Výhody a nevýhody uzavíracího započtení	455
5.3.3	Příklad započtení	456
5.3.4	Dva dokumenty	458
5.3.5	Multilaterální započtení	460
5.3.6	Multipobočkové započtení	461
5.3.7	Multiproduktové započtení	463
5.3.8	Smluvní podpory započtení	463
5.3.9	Právní úpravy započtení v některých zemích	464
5.3.10	Situace v České republice	468
6	Účtování derivátů	471
6.1	Výchozí aspekty účtování derivátů	471
6.2	US GAAP a finanční nástroje	474
6.3	IAS 39 o finančních nástrojích	478
6.3.1	Pokrok v definicích	481
6.3.2	Na poloviční cestě k reálným hodnotám	484
6.3.3	Počáteční zachycení	485
6.3.4	Vynětí ze zachycení	485
6.3.5	Ocenění	486
6.3.6	Znehodnocení finančního aktiva	488
6.3.7	Zajišťovací účetnictví	489
6.3.8	Zveřejňování	492
6.4	Výhled v mezinárodních účetních standardech	492
6.4.1	Cíle návrhu	493
6.4.2	Aplikace na všechny subjekty	494
6.4.3	Definice finančního nástroje	495

6.4.4	Reálná hodnota	497
6.4.5	Převody finančních aktiv	499
6.4.6	Zánik zajišťovacího účetnictví	499
6.4.7	Zveřejňování a platby založené na akciích	500
6.4.8	Závěr	500
6.5	Situace v EU	501
6.6	Účtování derivátů v České republice	504
6.6.1	Vývoj účtování derivátů	504
6.6.2	Základní účetní aspekty derivátů	505
6.6.3	Definice zajišťovacích nástrojů a zajišťovacích derivátů	508
6.6.4	Účtování zajišťovacích derivátů	511
6.6.5	Marže burzovních derivátů	514
6.6.6	Bankovní a obchodní portfolio	514
6.6.7	Vykazování	515
7	Zdanění derivátů	517
7.1	Zdanění derivátů podle zákona o daních z příjmů	517
7.1.1	Obecný koncept zdanění derivátů	518
7.1.2	Nepodnikatelé a fyzické osoby účtující v jednoduchém účetnictví	522
7.1.3	Fyzické a právnické osoby (kromě bank a některých finančních institucí) účtující v podvojném účetnictví	523
7.1.4	Banky a některé finanční instituce	524
7.1.5	Zajišťovací deriváty	525
7.1.6	Příklady	526
7.1.7	Shrnutí	544
7.2	Srážková daň finančních kontraktů s nerezidenty	546
7.2.1	Podstata problému	546
7.2.2	Co je investiční instrument?	547
7.2.3	Aplikace srážkové daně	548
7.2.4	Doporučení	549
7.3	Transferové oceňování a unitární daň	550
	Závěr	553
	Slovníček	555
	Literatura	611
	Příloha 1: Účtová osnova a postupy účtování pro banky a některé finanční instituce (výtah) – leden 2002	615
	Příloha 2: Účtová osnova a postupy účtování pro podnikatele (výtah) – leden 2002	621